

MARIN. GIBI

Farsborg
W

Søværnslov

1932

1932

FORSLAG TIL SØVÆRNSLOV.

FORELAGT I LANDSTINGET DEN 16. MARTS 1932.

NOGLE BETRAGTNINGER TIL OVERVEJELSE.

Efter mange Aars politiske Kampe og Diskussioner synes det nu, som om en ny Forsvarslov har Udsigt til at blive vedtaget af Rigsdagen.

Den ²⁰/₃ 1931 nedsattes et Landstingsudvalg til Behandling af »Forslag til Lov om Omdannelse af Hær og Flaade til et Vagtkorps og en Statsmarine, bestemt til Varetagelse af Danmarks Neutralitets- og Folkeforbundsopgaver«, og den ¹⁶/₃ i Aar blev dette Forslag forelagt og forkastet i Landstinget. Derefter forelagdes — af ovennævnte Udvalgs Repræsentanter af Partiet Venstre — et Forslag til Lov om Søværnets Ordning og et Forslag til Lov om Hærens Ordning.

Imidlertid synes det fremlagte Forslag, for saa vidt angaar Søværnet — og det er kun denne Del, der skal behandles i nærværende Betragtninger — at lide af saa væsentlige Mangler, at det maa synes naturligt, at man fra Sølieutenant-Selskabets Side søger at belyse disse, inden Forslaget eventuelt ophøjes til Lov.

Man skal derfor først kort gennemgaa de vigtigste Afsnit i Forslaget og til Slut samle de fremsatte Bemærkninger i enkelte Hovedpunkter, idet man dog skal forudskikke, at Lovforslaget er saa løst opbygget, at dets Konsekvenser kun kan overses i store Træk.

Den nugældende Lov om Søværnets Ordning (af ⁷/₈ 1922 med Ændringer af ²⁹/₃ 1924) indledes som bekendt med følgende Paragraffer:

Søværnets
Formaal.

Flaadens Opgaver.

§ 1.

Hovedopgave. At forsvare Danmarks nationale Sikkerhed, dets Højhedsret og Neutralitet i Overensstemmelse med Folkeforbundspagten og indgaaede Konventioner og med dette Formaal for Øje at udføre Kystbevogtnings-tjenesten og Neutralitetsbevogtningen af Søterritoriet, sikre Forbindelsen mellem Landsdelene, sikre Trafikken i Farvandene, beskytte danske Handelsskibe o. l.

§ 2.

Særlige Opgaver. At vise Flaget i Udlandet, naar dette skønnes ønskeligt til Støtte for Danmarks Handelsinteresser eller i officielle, særlige Statsejemed, at opretholde Statens Forbindelse med isolerede Landsdele under urolige Forhold, at varetage Fiskeriinspektionstjenesten, at udføre Søopmaalingen i de danske Farvande samt ved Island, Færøerne og Grønland.

I det nu forelagte Lovforslag findes ikke nogen tilsvarende Præcisering af Flaadens Opgaver, hvilket i høj Grad maa beklages, idet man derved savner den faste Ramme for hele Loven og ikke mindst, fordi Flaaden i sit Arbejde og i sine Forberedelser vil blive berøvet et Grundlag, som er nødvendigt for en maalbevidst Dygtiggørelse af Personellet.

Man skal anføre, at selv det af Regeringen i 1924 fremsatte »Forslag til Lov om Statsmarinen« (»Afrustningsforslaget«) indlededes med en Formaaalsparagraf, nemlig:

§ 1.

»Statsmarinens Opgave er at bevogte og udøve Tilsyn i de danske Farvande til Varetagelse af den danske Stats Interesser samt at udføre Fiskeriinspektion og Søopmaaling.

Statsmarinen samarbejder iøvrigt med Toldvæsenet, Politiet og andre Statsmyndigheder ved Opretholdelsen af Ro og Orden paa dansk Søterritorium og assisterer endvidere ved Udførelse af samfundsnyttige Opgaver ved dansk Kyst og i danske Farvande«.

Flaadens Skibsmateriel nævnes i § 9, men kun med Angivelse af Skibstyperne; der findes intet om Antal, Tonnage eller Levealder. Skibs-
materiel.

Skibsmateriellet består af:

1. De nuværende Artilleriskibe.
2. Torpedo- og Undervandsbaade.
3. Skibs- og Fartøjsmateriel til Minespærringer m. m.
4. Værkstedsskib til Undervandsbaade.
5. Skibe til særlige Formaal, saasom Kaserne- og Depot-skibe samt Inspektionsskibe, Opmaalingsskibe og Skib til Kongens Brug.

Af Bemærkningerne (Pag. 19) fremgaar det, at der inden for et Normal-Budget vil kunne holdes en Flaade af følgende Sammensætning:

- 9 Torpedobaade à 300 ts. (Levealder 18 Aar).
- 7 Undervandsbaade à 300 ts. (Levealder 15 Aar).
- 1 Mineskib à 900 ts. (Levealder 20 Aar).
- 1 Værkstedsskib (Levealder 25 Aar).
- samt Flyve- og Minespærringsmateriel m. v.

Men denne Flaadestyrke vil tidligst være naaet om 15 Aar! Adskillige af de nuværende Enheder, hvormed der regnes, vil nemlig p. Gr. af Alder udgaa i Løbet af faa Aar.

Hvis man saaledes regner med de i Lovforslagets Bemærkninger Pag. 19 opførte Levealdre, består Flaaden nu kun af 3 Torpedobaade og 5 Undervandsbaade. Tidligst i 1947 vil man med den i Forslagets Budget ansatte Nybygningskonto være naaet op paa det opførte Antal Enheder.

Som det vil ses af ovenstaaende, indgaar Artilleriskibe ikke i den Flaade, der efter Bemærkningerne »vil kunne holdes«, og det er da ogsaa (iflg. Bemærkningerne Pag. 19 ad § 9) »Forudsætningen, at det forhaandenværende Artilleriskibsmateriel ikke fornyes, men bevares, for »Peder Skram«s, »Olfert Fischer«s og »Niels Juel«s Vedkommende indtil videre i kampdygtig Stand«. Endvidere anføres: »Anses til sin Tid Fornyelse af Artillermateriel for nødvendigt, maa dette ske ved særlig Bevilling« — en Bemærkning, der synes at stride mod Lovens § 9 og § 62.

I Realiteten betyder Lovforslaget en Flaade uden Artilleri! De største Kanoner paa vore egentlige Krigsskibe vil være 75 mm (i Torpedobaadene).

Det er saa ofte paavist (bl. a. i Forsvarskommissionens Betænkning af 1922 Bind II Pag. 474 og i Viceadmiralens og Marinestabens Udtalelser i Anledning af »Lov om Rigets Forsvar« 1928 - Oplysninger indhentede af Folketingets Udvalg, Pag. 160), at Artilleriskibe, hvortil der i Lovforslaget ikke er afsat Nybygningsmidler, er nødvendige som et Led i den samlede Flaade. Det lette Materiel (Undervandsbaade, Torpedobaade og Mineskibe) vil kun i de færreste Tilfælde kunne løse deres Opgaver, naar de ikke kan føres frem af Artilleriskibe og i fornøden Fald igen falde tilbage paa disse — en enkelt Gruppe Jagere vil kunne forhindre deres Optræden i vore Farvande. Minespæringer udlagte i Neutralitetøjemed er intet værd, naar de ikke forsvares af Artilleri paa Søen. — Artilleri i Land er ikke tilstrækkeligt; dette kan intet udrette i Taage (naturlig eller kunstig) og kun virke over stærkt begrænsede Afstande om Natten. Endvidere vil Eksistensen af Artilleriskibe i dansk Flaadestyrke kræve Indsats af store og ofte kostbare Enheder fra eventuelle Modstandere, hvorved Fjendens Risiko ved Optræden i vore Farvande forøges i betydelig Grad.

Hvis vi ingen Artilleriskibe har, vil fjendtlige, lette Stridskræfter, f. Eks. Jagere og armerede Trawlere, saa godt som uhindret kunne optræde i danske Farvande, og endelig virker Artilleriskibene under Neutralitetsforhold som den nødvendige Baggrund for Optræden af egne Torpedobaade og Patrouillefartøjer. Om dette Forhold udtales i den officielle svenske Regeringsberetning »Flottans Neutralitetsvakt 1914—18« følgende: »Desuden bør det erindres, at de mindre, svenske Overfladefartøjer, som under deres Patrouillering traf krigsførende Magters Krigsfartøjer, i Almindelighed var disse underlegne i Styrke. Hvad der ikke destomindre forskaffede de svenske Patrouillefartøjer Respekt turde med Sikkerhed tilskrives, at de krigsførende Magters Skibe var vidende om den Støtte, som de svenske Patrouillefartøjer kunne paaregne ved Tilstedeværelsen af kampberedte større Søstyrker.«

Lovforslagets Flaade vil paa Grund af sin Sammensætning kun i yderst begrænset Omfang kunne løse Opgaver under Krigsforhold og være talmæssig ganske utilstrækkelig under Neutralitetsforhold.

I § 14 angives Antallet af Luftfartøjer til 18, foruden Luftfartøjer til Skolebrug og til særlige Formaal.

Dette Tal maa synes forbavsende ringe, henset til den Betydning man nu overalt, saavel blandt Militære som blandt Politikere tillægger Flyvevæsenet, ikke mindst da man erfaringsmæssigt maa regne med, at kun ca. $\frac{2}{3}$ af Luftfartøjerne er til Disposition; Resten vil normalt være til Benzinfyldning og Eftersyn.

Lovforslagets Luftmateriel vil være utilstrækkeligt til blot nogenlunde tilfredsstillende at løse de Opgaver, der paahviler det, nemlig Rekognoscering over Havet og Afværgelse af Bombeangreb mod Maal paa Søen.

Kystdefen-
sionen

Ved nærværende Lovforslag (§§ 17—21) overføres Kystdefensionen (Kjøbenhavns Søbefæstning og andre Forter og Kystbatterier) til Marinen; men Forslaget op-sætter kun et fast Personel til samtlige Forter og Bat-terier paa ca. 50 Mand. Kystbefæstningens Budget er nu ca. 1.6 Mill. Kr. — et Beløb der i Forvejen er meget ringe; Lovforslaget fastsætter 671,295 Kr.

Det vil heraf ses, at Forterne — selv om en- kelte nedlægges — ikke vil kunne oprethol- des i deres nuværende Tilstand, samt at Mo- bilisering bliver yderligere vanskeliggjort.

Personel.

I §§ 37—59 anføres forskellige Bestemmelser for Søværnets Personel, dets Antagelse, Uddannelse og Af- skedigelse.

Sammenholdt med §§ 2—5 vil man se, at Lovfor- slagets Gennemførelse medfører en fuldstændig Om- organisation af Søværnets Personel, og da de i Skemaet (Lovforslagets Bilag III) opførte Personelrammer er langt mindre end de nuværende, vil det sige, at en stor Del af Flaadens faste Personel skal af- skediges. Dette vil ramme alle Kategorier, men særlig Dæksofficersklassen og de faste menige; ialt skal — efter Lovforslagets Bilag IV — mindst 375 Personer afskediges.

I en Flaade, hvor alt Personel — og da særlig det underordnede — nu om Dage er stærkt specialuddannet, og hvor en god og planmæssig Organisation, baade i det enkelte Skib og i Flaaden som Helhed, er af aller- største Betydning for Søværnets Effektivitet, maa det — ovenikøbet inden den sidste Lov (af 1922) kan siges at være fuldt gennemført — forekomme forkasteligt at foretage en saa gennemgribende Organisationsændring, naar intet tyder paa, at hele Spørgsmaalet om Militær- væsenet har fundet en Løsning, som vil holde ud i en længere Fremtid.

Ydermere er en Mobilisering af Flaaden med de opstillede Personelrammer yderst problematisk, idet der ikke er tilstrækkeligt Personel. Man maa i udstrakt Grad basere sig paa Reservepersonel, som Lovforslaget kun meget løst angiver.

En Afskedigelse af Personellet i det Omfang, Lov- forslaget forudsætter, vil yderligere medføre en meget væsentlig Udgift til Ventepenge og Pensioner, og denne Udgift skal i Henhold til Lovens § 62 afhol- des af Søværnets Budget. Det fremgaar ikke af Lovforslaget, af hvilke Konti disse Beløb skal afholdes, men alt tyder paa, at det maa blive Nybygningskontoen og sikkert navnlig Udrustningskontoen, der kommer til at afse disse Summer, et Forhold, der selvsagt i en lang Aarrække vil influere yderst skadeligt paa Søforsvarets Effektivitet.

Med Hensyn til de i Lovforslagets Bemærkninger Pag. 23 og 24 for Mather — en ny Betegnelse, der nær- mest svarer til de nuværende Dækskonstabler m. m. — og Underkvartermestre opførte Lønninger, maa det betragtes som ganske udelukket, at man under alle Forhold vil kunne faa kvalificeret Personel, naar der ikke hydes dem bedre Betingelser. For Matherne ligger Lovfor- slagets Lønningssatser ca. 1000 Kr. under den alminde- lige Matroshyre og for Underkvartermestrene ca. 600 Kr. under almindelig Baadsmanshyre i Handelsflaaden.

I Henhold til Lovforslagets Bemærkninger paaregnes følgende Udrustninger:

1 Artilleriskib	paa Togt i alt ca. 90 Dage,
6 Torpedobaade	- - - - - 90 —
1 Mineskib	- - - - - 60 —
3 Minestrygere	- - - - - 45 —
6 Undervandsbaade	- - - - - 90 —
1 Værkstedsskib	- - - - - 90 —

medens i øvrigt samtlige 7 Undervandsbaade holdes under Kommando Aaret rundt.

Udrusti-
ninger.

Disse Udrustninger er saa faa og kortvarige, at Personellet ikke vil kunne faa en forsvarlig Uddannelse paa Søen.

De ovennævnte Betragtninger vil kunne resumeres i følgende Hovedpunkter:

1. Søværnets Opgaver er ikke angivet.
2. Lovforslagets Skibsmateriel vil om kort Tid kun i ringe Grad kunne løse Opgaver under Krigsforhold og er for faatalligt til at kunne gøre Fyldest under Neutralitetsforhold.
3. Flaadens Mobilisering vil være problematisk med det opførte Personel, og dette vil paa Grund af den ringe Uddannelse ikke kunne udnytte Materiellet effektivt.
4. Kystbefæstningerne forfalder og vil vanskeligt kunne mobiliseres.
5. Den gennemgribende Ændring af Personelorganisationen vil være skadelig for Søværnets Effektivitet.
6. De paaregnede Udrustninger er ikke tilstrækkelige til Personellets forsvarlige Uddannelse.
7. Mathers og Underkvartermestres Lønninger er saa lave, at man maa befrygte ikke under alle Forhold at kunne faa egnet Personel.
8. Udgifter til Pensioner og Ventepenge vil i en lang Aarrække kræve betydelige Beløb af Søværnets Budget.

Det maa i det Hele synes yderst betænkeligt nu i Hast at vedtage en Søværnslov, der i den Grad reducerer vort Forsvar paa Søen, og til hvis Udarbejdelse der kun har været levnet ringe Tid, og uden at de omvæltende Konsekvenser, som Lovens Vedtagelse vil have for Søværnets fremtidige Anvendelse, er blevet klarlagt.

KJØBENHAVN, den 18. Marts 1932.

SØLIEUTENANT-SELSKABET.